

Bonkelaar *Nr. 74*

Gelderland, 27 februari 2025

Beste molenaars,

In Gelderland hebben we drie provinciale molenorganisaties. De afdeling van Het Gilde van Molenaars (GVM), De Stichting Vrienden van de Gelderse Molen (SVGM) en de Molenfederatie Gelderland (MFG). Waar het Gilde zich richt op het opleiden van molenaars, richt de Stichting Vrienden zich op de molenliefhebber in het algemeen en het onder de aandacht brengen van de Gelderse molens. De Molenfederatie Gelderland ondersteunt op haar beurt de provinciale moleneigenaren. Om meer uiting te geven aan de samenwerking tussen de drie Gelderse molenorganisaties is het idee ontstaan om een Gelderse Molencontactdag te organiseren. Daarover lees je verderop meer. Tevens willen we de voorjaarsexcuris voortaan samen met de SVGM organiseren. Over het hoe en waarom lees je hieronder ook meer.

Onze samenwerking met de Molenfederatie bij de Gelderse molendag zal ondertussen wel bekend zijn. Dit jaar willen we deze organiseren op zaterdag 1 november (en wellicht ook zondag 2 november mits daar genoeg animo voor is).

Zo kijken wij weer uit naar een mooi molenjaar waarin we weer met veel genoeg van onze molens mogen genieten!

Gerard Snijders, voorzitter.

MOLENCONTACTDAG 24 MEI RUURLO

Wat kun je verwachten op deze dag? Eigenlijk hebben we een aantal activiteiten gebundeld op deze dag die voorheen los van elkaar plaatsvonden. Zo is er bij het Gilde van Molenaars de behoefte om een stukje praktijk te behandelen. Voorheen gebeurde dit in één van de lessen op molen de Kroon. Doordat de huidige lessen digitaal worden gegeven is deze praktijkles komen te vervallen. Om hier opnieuw invulling aan te geven willen we in de ochtend een cursus valbeveiliging en touwsplitsen aanbieden voor zowel molenaars in opleiding als geslaagde molenaars die zich hierin (verder) willen bekwamen of kennis op willen frissen. Daarnaast krijgen we van de vrijwilligers van molen Agneta een doorlopende zaagdemonstratie. In de middag wil de Molenfederatie de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering organiseren voor haar leden. Deze zal plaatsvinden in de kantine van de molen. (De ALV is vrij toegankelijk voor eenieder, maar alleen de leden van de MFG (moleneigenaren) hebben stemrecht.) Daarna is er vanaf 14 uur een middagprogramma met interessante sprekers en het uitreiken van de sabelijzerinsignes door de SVGM. De dag wordt rond 15.30 afgesloten met een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje.

Een dag in het teken van de Gelderse molen waarbij ontmoeting centraal staat!

De uitnodiging en het programma volgen nog maar houd de datum vast vrij in de agenda!

VOORJAARSEXCURSIE ZATERDAG 29 MAART 2025

Een ander punt waar we zoals gezegd de samenwerking zoeken is de jaarlijkse voorjaarsexcursie. Normaal organiseren wij als Gilde voor onze leden een excursie en doet de SVGM dat voor haar donateurs. Omdat beide excursies in dezelfde periode plaatsvonden en er qua belangstellenden toch wel enige overlap bestond, is er nu voor gekozen om één excursie aan te bieden voor beide organisaties. Hierbij kunnen de leden van ons Gilde kennis maken met de SVGM, voor zover dat nog niet het geval is, en vice versa. Het grootste verschil met de excursie van het Gilde is dat de SVGM excursie met een bus plaatsvond in plaats van met eigen vervoer. Dat gaat vanaf nu veranderen. We zullen met eigen vervoer reizen.

De excursie zal ons dit jaar naar Drenthe voeren. Te weten naar molen Woldzigt in Roderwold, de Paisier Meul in Peize, molen Noordenveld en molen de Hoop in Norg en molen de Vlijt in Diever. Er wordt nog gekeken naar een lunchmogelijkheid in Norg en zodra dit bekend is met de bijbehorende kosten kan iedereen zich inschrijven. Dit zal gaan via de SVGM en de info hieromtrent volgt zo spoedig mogelijk. Maar zet vooral 29 maart alvast in de agenda!

VERSLAG NAJAAREXCURSIE NAAR DE KAGER-PLASSEN ZATERDAG 28 SEPTEMBER 2024

Op zaterdag 28 september jl. werd door de afdeling Gelderland van het Gilde van molenaars de najaarsexcursie gehouden-, waarbij de molens op de Kager Plassen werden bezocht. Ditmaal geen excursie met de auto of een bus maar een afwisselend programma van poldermolens, alle alleen te bezoeken per boot. De molens hebben dezelfde functie maar zijn van verschillende typen.

We begonnen de dag in café de Haven in Roelofarendsveen met koffie/thee met appelgebak waarna we in de boot stapten om vervolgens een eindje te varen en via de Wijde Aa, de Kromme Does, Dwarswetering, De Zijl, en via 't Joppe, naar de eerste molen te varen om deze te bezoeken: de Zwamburgermolen. Langs deze route staan vele poldermolens en vanaf de boot gefotografeerd leverde dat mooie plaatjes op.

molen de Zwanburger

Op deze molen werden we tevens verrast met koffie/thee en appeltaart maar dat smaakte heerlijk na een boottocht van anderhalf uur. De Zwanburgermolen is gebouwd in 1805. Een schitterende grote ronde stenen molen die vroeger bewoond was. De inrichting zit er nog in. Deze molen was tevens de eerste molen van de Rijnlandse molenstichting. De huidige as is van de gesloopte wipmolen van De landen van essche bij Strijen. De molen heeft een ijzeren scheprad met diameter 5.50 meter.

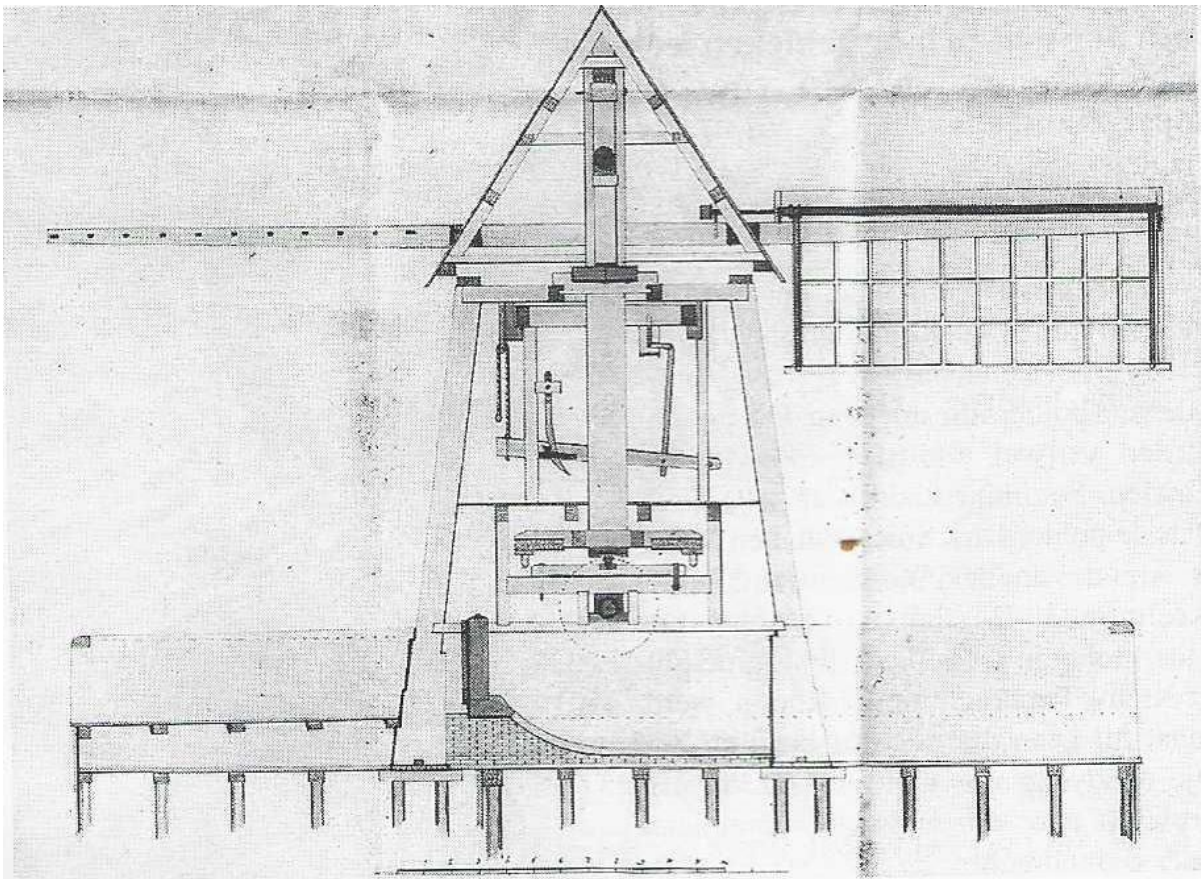
Via de Spriet voeren we naar de Lakermolen. Ook een ronde stenen molen maar zeer klein.

Op de groene baard staat met wit geschilderd: anno 1632 De Laeck. Echter is dit niet de datum waarop deze molen gebouwd is maar de naam van de polder waar de molen staat. Op de molenromp staat een leuk gedichtje;

Zie mij malen – zie mij stralen
In dit meergebied
Bij regen en zonnestrallen
Ach vriend, schendt mij niet.

Er zijn nog meer opmerkelijke dingen aan de molen te vinden: de molen heeft geen steun onder de windpeluw en verder heeft deze molen geen platte zijde aan de romp waar het scheprad zit, wat gebruikelijk is. De reden hiervoor is dat er geëxperimenteerd is met deze molen. De molen had een liggend wiekenkruis. Menigeen heeft zich tijdens de excursie afgevraagd hoe dit in elkaar zat.

De ronde roeden waren op enige afstand van elkaar door de staande spil gestoken en rusten op de gordingen van de kap aan beide zijden, zo kunnen ze een kwartslag om hun lengteas draaien. Wieken, kap en staande spil zijn zodanig verbonden dat ze samen rond draaien. Onder een hoek van 90 graden zijn de hekken aan de einden van alle roeden t.o.v. elkaar aangebracht. Het einde van het verticaal staand hekkewerk draait met de wind, het tegenovergestelde einde beweegt met horizontaal geklapt hekkewerk tegen de wind in. Na het passeren van het dode punt klapt de roe om door de wind. De zeilen zijn als een rolgordijn parallel aan de roede gemonteerd en vanuit een stilstaande kap te bedienen. Het experiment is een stille dood gestorven. De molen werd verbouwd met verticale wieken.

Tekening van "een horisontale scheprad watermolen" in de Lakerpolder (Algemeen Rijksarchief Den Haag).

Via de Laeck en de Kagerplassen varen we naar de Kokmolen, gebouwd in 1809. Ook een stenen grondzeiler maar met een schitterende flessenhalsvorm en een platte zijde voor het scheprad. Ook deze molen heeft geen steunder. Molen De kok en de Laeck bemalen beiden nog de polder.

molen de Kok

Via Dieperpoel en de ringvaart van de Haarlemmermeerpolder en de ringvaart de ader varen we naar de 4^e molen t.w. de Adermolen. Vanwege oorlogsomstandigheden werd besloten om een molen te bouwen voor de stoomcentrifugaalpomp die aan vervanging toe was. Veel materiaal werd gebruikt van de gesloopte molen Zeldenpas van de Zuidpolder bij Haarlemmerliede. Een poldermolen met vijzel en systeem Fauel op beide roeden.

Buurtermolen

Tenslotte varen we een klein eindje terug voor onze laatste molen: de Buurtermolen liggend aan de oostzijde van de Kever. Een wipmolen met vijzel. Het bouwjaar is onbekend maar is mogelijk eind 18^e eeuw. De molen heeft tot 1968 de polder bemalen daarna nam een elektrisch gemaal dit over.

Tenslotte varen we weer terug naar Roelofarendsveen via de boerenbuurt, de Ader, de ringvaart waar we de googermolen zien staan verder via de oude wetering en het Brasemermeer.

Een excursie waar in te zien waren ronde stenen poldermolens groot en klein. Vijzels en waterraderen. En een experiment met een gevlucht. Een afwisselende leerzame molenexcursie.

Hartelijk dank aan de molenaars waar we te gast waren en de schipper voor deze mooie dag. Uiteraard hebben zij een attentie gekregen.

Via de QR code is een filmpje te bekijken van de dag gemaakt door Jos Betting.

THEORIEAVONDEN

De theorieavonden worden binnen onze afdeling digitaal gegeven door onze instructeurs Petro van Doorne en Eep Top.

Wil je deelnemen aan de theorieavond van **woensdag 19 maart** geef je dan uiterlijk **dinsdag 18 maart** op bij Petro van Doorne, via: petrovandoorne@kpnmail.nl.

Op de woensdagavond ontvang je rond 19:30 uur de uitnodiging met koppeling voor de theorieavond.

[Door op de link te klikken](#) zal, als je ZOOM nog niet hebt, het programma ZOOM CLIENT FOR MEETINGS automatisch gedownload worden als je jezelf voor de eerste keer aanmeldt bij de ZOOM meeting.

Mocht je ZOOM nog niet op je PC hebben staan en wil je het van tevoren al installeren, dan kan dat via de site van Zoom, te weten: <https://zoom.us/download>. Hier kun je het programma ZOOM CLIENT FOR MEETINGS downloaden en dan ben je voor a.s. woensdag klaar om de theorieavond te volgen.

Alle theorieavonden zijn opgenomen, deze zijn te bekijken via: <https://gildevanmolenaars.nl/opleidingen/het-lesmateriaal/videotheek>

VIERDE EDITIE GELDERSE MOLENDAG 1 NOVEMBER

Gelderse molendag valt dit jaar op zaterdag 1 november. Bij genoeg animo willen we ook zondag 2

november erbij betrekken en een Gelders Molenwiekend organiseren. Wij beseffen ons dat er streken zijn in Gelderland waar het niet gewaardeerd wordt om op zondag te draaien en dat respecteren we natuurlijk volledig. Maar we willen inventariseren welke molens wel open zouden gaan op zondag. Dus laat het ons vooral weten als je (ook) graag op zondag draait.

GASTMOLENAAR LIJST OP DE SITE

We werken in Gelderland met gastmolenaars. Dat wil zeggen dat ieder geslaagd lid van het Gilde iemand anders kan opleiden. Dat willen we graag zo houden.

We hebben een lijst op de site wie er graag leerlingen ontvangt op zijn of haar molen. Dat kan zijn om de gehele opleiding te volgen of om een dag mee te lopen. Bij deze de oproep aan de mensen die graag opgenomen worden in deze lijst om zich hiervoor op te geven. Dat kan via gldsec@gildevanmolenaars.nl We vermelden op de lijst de naam van de molen met één contactpersoon met telefoonnummer. Geef bij de aanmelding svp ook aan of het gaat om het hele opleidingstraject of alleen een dagje meelopen.

VOORBEREIDEN OP HET EXAMEN

Hoe weet je als molenaar in opleiding of je klaar bent voor het examen?

Het afdelingsbestuur wil leerlingen de mogelijkheid gaan bieden om een keer een dagdeel met een examiner mee te lopen op zijn of haar molen. Samen met die examiner kun je dan bekijken of je voldoende kennis en ervaring hebt opgedaan om je aan te melden voor het examen. Wanneer de examiner van mening is dat je je kunt aanmelden, geeft dat natuurlijk geen garantie dat je ook zult slagen. Maar door het bezoek kun je de kans op teleurstelling tijdens het examen kleiner maken. Voor het bezoek aan de examiner kun je een deel gebruiken van de 30 uren die je op een 'vreemde' molen moet draaien.

In verband hiermee verschijnt binnenkort op de site van onze afdeling een lijst met examinatoren die hier aan mee willen werken.

Wij roepen leerlingen op om van deze nieuwe mogelijkheid gebruik te maken!

AANMELDEN VOOR EXAMENS

Er zijn twee landelijke examenperiodes.

Dus ook voor het toelatingsexamen twee examenperiodes per jaar.

De sluitingsdatums zijn.

Periode voor landelijk examen	Voorjaar	Najaar
Opgave toelatingsexamen voor:	1-okt	1-apr
Toelatingsexamen	december	Juni
Opgave landelijk examen voor:	1-jan	1-jul
Landelijk examen	Maart	september

De voor de eerstvolgende ronde voor het toelatingsexamen is juni met een sluitingsdatum 1 april voor de opgave.

Aanmelden dient schriftelijk te gebeuren door middel van een verklaring van de instructeur. Deze kan op het voorblad van het maalboekje geschreven worden, of als aparte brief bijgesloten worden. Bij de opgave dient het volledig ingevulde maalboekje, inclusief het voorblad moet het deze keer nog opgestuurd te worden naar:

Henk van der Graaf, Venestraat 11, 7102 BZ Winterswijk. Of digitaal gldexamen@gildevanmolenaars.nl

Aanmelden kan men als de kandidaat:

- minimaal 1 jaar (365 dagen)r lid is van het Gilde van Molenaars en;
- minimaal 150 praktijken (voor windmolen) of 100 praktijken (voor watermolen) heeft (waarvan 30 op molens met een andere functie of type en een andere instructeur) en;
- tevens moet in het maalboekje van de kandidaat afgetekend zijn dat de valbeveiligingsinstructie is gevolgd (uiteraard niet voor watermolen). Dit is een verplichte toelatingseis die vanuit het Gilde vastgesteld is voor het aanmelden voor de toelatingsexamens.
- 17 jaar is op 1 maart of 1 september voorafgaand aan de landelijke examenperiode die na het toelatingsexamen volgt.

Voor het volgen van de valbeveiligingsinstructie als onderdeel van het komende toelatingsexamen, kun je je aanmelden bij Jos Betting. Jos is te bereiken via het mailadres gldleden@gildevanmolenaars.nl

STORMEINDJES

Valbeveiliging

- Wil je voor je molen een valbeveiligingsset van de afdeling lenen, neem dan contact op met een van de volgende molenaars:
 - Harderwijk: Joop Kruizinga, JHKruizinga@hetnet.nl of 06-51538738
 - Warnsveld: Dirk-Jan Abelskamp, dirk-jan.abelskamp@hetnet.nl of 0575-519302
 - Harreveld: Jos Betting, josbetting@ziggo.nl of 06-22908213
 - Afferden: Rob Duinkerken, rob.duinkerken@gmail.com of 06-24152862
 - Tiel: Petro van Doorne, petrovandoorne@kpnmail.nl of 06-19195460
- De valbeveiligingssets zijn er voor onze veiligheid bij het werken op hoogte in het gevluht van onze molens, dus maak er gebruik van!
- Voor het keuren van je valbeveiligingsset kun je contact opnemen met Rob Duinkerken via het mailadres rob.duinkerken@gmail.com of per telefoon op het nummer 06-24152862.

Dit keuren moet elk jaar gebeuren.

Rob Duinkerken wil binnen kort een cursus valbeveiliging geven.

Neem contact op met Rob als je interesse hebt. rob.duinkerken@gmail.com of 06-24152862

Bezetting molens

- Geef aan Jos Betting door op welke molen je draait als (leerling) molenaar, want wij hebben het overzicht van “op welke molen wordt door welke molenaars gedraaid” nog niet compleet. Daarom langs deze weg een blijvend verzoek om door te geven op welke molen jullie draaien. Jos is te bereiken per mail via het mailadres gldleden@gildevanmolenaars.nl.

Contactgegevens, veiligheidscoaches en redactie

- Adres, telefoonnummer of e-mailadres gewijzigd? Je kunt zelf je gegevens aanpassen op de website van het GVM. Ga hiervoor naar [Mijn GVM](#) en log in. Voor het verzenden van de Bonkelaars gebruiken wij de e-mailadressen op de site, dus het is belangrijk dat deze kloppen. Als je je nieuwe e-mailadres bij het inloggen wilt gaan gebruiken als gebruikersnaam moet je even een mailtje sturen naar ledenadministratie@gildevanmolenaars.nl. Ook als het zelf aanpassen van gegevens niet lukt kun je een mailtje naar dat adres sturen.
- De veiligheidscoaches van onze afdeling zijn:
 - Rob Duinkerken rob.duinkerken@gmail.com 06-24152862
 - Bartjan Kaptein b.kaptein.6@kpnmail.nl 06-40200978
- Suggesties en mededelingen voor de volgende Bonkelaar graag voor 15 december bij ons indienen. Redactieadres: gldsecr@gildevanmolenaars.nl

AGENDA

19 maart	Theorie-avond via Zoom, onderwerp Molentypes(Deel 2)
29 maart	Voorjaarsexursie.
1 april	sluitingsdatum opgave (toelatings)examen.
5 april	Algemene ledenvergadering Gilde van Molenaars
16 april	Theorie-avond: Molenfuncties Deel I
10-11 mei	Nationale molendagen
21 mei	Theorie-avond: Molenfuncties Deel II
24 mei	Molencontactdag Gelderland
18 juni	Theorie-avond: Valbeveiliging en Onderhoud
1-(2) november	Gelderse molenwielend